

TORONTÁL

Szerkesztőségi Iroda:
Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 253. szám.

Szombat, november 6.

A megélhetés harca.

— Négy cikk. —

Nagybecskerek, november 6.
II.

Hogy a gabona, vágó és szurómarha, szárnyasok behozatalánál kell és lehet-e legalább valamelyes könnyebbitést, leszállítást időlegesen életbe léptetni, azon hazánkbeli nemzet és közigazdák elbírálására bocsátanám, kik semmilyen foglalkozás vagy keresetbei ág elfoglaltsági nyugét nem hordozzák, de azonfölül a közvetlenül és közvetve beállható hatások iránt is teljes tájékozottsággal és következtetni tudással, meg lelkiismeretességgel bírnak is. Föl kell tennünk, hogy Budapest székes főváros képviselőtestülete ilyen tudással és lelkiismerettel birt, a mikor a most megelőzőtlen közölt véleményt, mint egyhangu óhaju határozatot mondotta ki és ehhez képest a kormányhoz felírt.

Hiszen egészen helyes az, amit a kezdetben említett október 20-iki cikk mond, hogy ha nem telik ananászra, akkor azt ne együk és tovább következtetve, mindenről mondjunk le, ami drága. Ugy állunk evvel, hogy akkor mindentől tartózkodnunk kell, mert minden drága. Mindenek felett legdrágább az a bizonyos jó tanács, amely nekünk a drágasággal szemben legalább valamelyes fegyvert adna kezünkbe.

Amde ilyen is van, főleg ha azt vesszük tekintetbe, hogy szűkösséggel, avagy inséggel nem küzdő osztálybeliek, kisebb-nagyobb luxust vagy fölöslegest, tovább menve, éppen nélkülözhetőt is engednek meg maguknak. Ennek keretén belül igenis lehet észrevető megtakarításokat elérni. A ruházatkodási rovatban sokat lehet kisebb szükségletre szorítani. Még azok is, kiknek hitelbe semmi sem drága, hely-

zetükön könnyíthetnek, ha nekik megfelelőbbet, olcsóbbat szereznek be, így legalább (ha fizetnek) kisebb törlesztési részlettel kell számolni és kevésbé drágítják meg a kész vagy pontosan fizetők beszerzéseit.

Igaz, hogy minden nagy méreteket ért el, főleg a malomkő átmérőjü női kalapok és az ezekért követelt soha nem hallott nagy árak. De a dolog nagyon egyszerű, nem kell olyan módnélkül nagyokat és felette drágákat beszerezni. Am, mondják a hölgyek, hogy csak az ir, aki ehhez nem ért, de azért ezt megmondani is helyén való dolog, hátha egyik-másik, ha mindjárt nem követi is, mégis igazat ad. Különben ez csak azért lett szövé téve, mert a minden drágától való lemondásra akar válaszadás lenni.

Bár az eddig itt kifejtetteknek a szegényebborsú nép kevés hasznát veheti, mindamellett azoknak is ajánlandó első-sorban a mértékletesség, akárhány napszám, kinek a maga és övéi számára a keresményből nem telik elég kenyérre, elfogyaszt naponta 20 fillér ára pálinkát és 10 fillért dohányra. Egy szerény és szegényes napi élelmiszer fogyasztásban 30 fillér igenis lényeges tényező. Az összeszűkítésből eredő munka el nem fogadása is sok nélkülözésnek képezi kuforrását.

A beszerzési források fölkeresése, helyes megválogatása, a bevásárolt holmiknak, áruknak minőség és mennyiségre való ellenőrzése igen lényeges dolgok és ezeknek igénybe vévése épen olyan jogosult, sőt kötelező, mint az elárusító, vagy munkát teljesítő azon joga, hogy a nekik tett fizetéseiket egy fillérig való helyes-ségére megszámlálják.

Ugyancsak a „Torontál“ mult hónap

25. számában „A drágaság“ föliratu cikk annak rövid elmondására indit, hogy a fogyasztó és a termelőnek egymáshoz közvetlen közelbe jutása is egy óvó, vagy éppen segítőszere lett a drágaság ellen ajánlva. De hogy mégis egy kis közvetítésre szükség van, ezt az ott kifejtett elmélkedés is elősmeri, amennyiben fogyasztási szövetkezeteket hoz javaslatba.

Volt már nekünk magunknak is többször, nem akarom mondani szerencsénk, de alkalmunk, ilyen fogyasztási szövetkezetekhez, de ezek mindmegannyian mentül-hamarább elfogyasztották az ügyszöz való csekély arravalóságukat és a tagok üzlet-részbeli befizetéseit, úgy, hogy első sorban is el kellett veszni azon csekély bizodalomnak is, amelylyel talán nemcsak a nagy forgalom, de a közellátás kisebb szükségéi iránt tájékozottságot nélkülözők bírtak. Volt idő, e sorok írója erről bőségesen tud, amikor egy ország, vagy csak kisebb vidék rosz termése, nagy drágaságot, sőt éhínséget okozott, de ezen drágaság nem terjedt ki minden lelmi cikkre, még kevésbé messzi földre. Volt olyan idő is, amikor bőségesen termett a gabona, vágómarha, aprójószág bőviben volt, de nem volt aki megvegye. Ez volt ama bizonyos „arany korszak“ amikor a Magyar, értsd alatta hazánk minden polgárát, ugyszólván a saját zsirjában megfuladt, vagy legyünk enyhébbek, abban csak uszott.

Monozser Lipót.

Magyar Adria-társaság. A Magyar Tudományos Akadémiában csütörtökön este népes értekezlet volt egy társaság megalapítása ügyében, melynek célja az Adria és a magyar tengerpart földrajzi és természettudományi viszonyainak tanulmányozása s a tengerészet, tengeri halászat és tengeri kereskedelem iránt az érdeklődés fölkeltése.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az elérhetetlen.

(Angolból.)

Kocsikozó az Avenue des Acacias-ban. Junius. Néhány nappal a Grand Prix előtt. Mint mindig, úgy most is tarka keveréke az izléstelen-ségek, eleganciának és jelentéktelenségnek.

Gyönyörű fogatok, rózsagirlanokkal, gyűlöletes taxaméteres „Droschké“-k, melyeknek egyetlen diszük a lámpásuk mellé szurt fonnyadt virágcsokor, legújabb gépezetű autók, elegáns livréjű inasok és sofförök, rettenetes járművek, melyeket életunt gebék vonszolnak.

A bennülők épp oly sokfélék, mint a járművek, de mindig illenek a kerethez.

Ime, mindjárt ez a felfuvalkodott öreg asszony, a vörös kapottal a fején, sokkal inkább volna való egy omnibuszba, semmint ebbe az á la Daumont-fogású viktóriába. Az az elbájoló kis amerikai miss pedig, türkizkék szemével s óriási türkizbársony kalapjával, sokkal jobban

hatna egy elegáns dogcartban, semmint e szomorú Droschkében, melybe e pillanatban rejti ifju bájait.

— Még egyetlen tökéletes képet se láttam — mormogta Gaston, az ifju festő, aki a Montmartre magaslatairól azért szállt le ide egy barátjával, hogy a valóban nagyvárosi látványosságban gyönyörködjenek.

Gaston itt mindent „valóban nagyvárosinak“ talál. Nem is csoda, mikor valaki ezelőtt még három hónappal a plonier-sur-saules iskola-padokat nyomta.

— Ezt különben már nem is látni meg rajtad — szokták neki barátai mondani. — Már kolosszális módon elpárisasodtál. — De ezeknek a véleménye nem sokat ért, mert hiszen „boc“-jaikat mindig Gaston fizette meg. És Gaston mégis úgy találja, hogy ő „művésziessen“ hat magas, fekete nyakkendőjével, félrekapott puha, nagy karimájú kalapjával és növekvőben lévő korszakállalval.

— Még egyetlen szép kép sem — ismétli morogva. De e pillanatban torkán akad a szó.

— Aphrodite — nyögi.

— Nem, gyermekem, csak Aranka — nevet társa.

Egy négy szürke lótól tovaröpített kocsi, — nem is kocsi, hanem fehér rózsakból készült tengeri kagyló és a kagyló közepében egy nagy asszony, sötét hajjal. Rózsaszín arca összes gödröcskéivel mosolyog, — jaj, hogy ragyognak a fehér fogai!

Fehér nyakát egy brilliánsokból álló zsinór folyja körül, a kövek oly nagyok, hogy szinte mintha agyonnyomná őt sulyukkal.

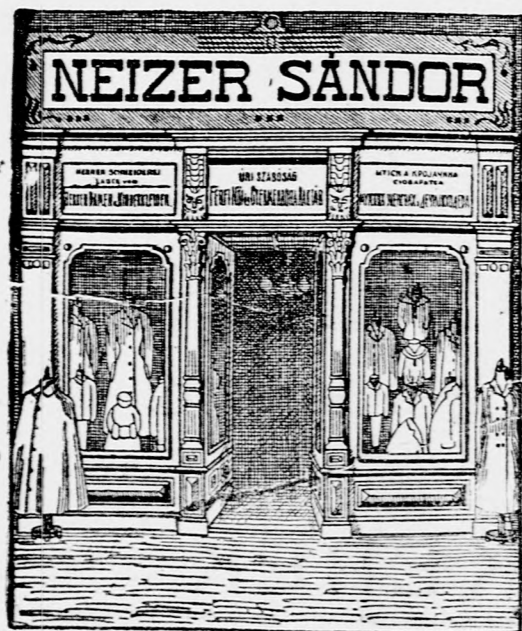
Kissé feljebb, a kagyló szélén egy négy-éves fiu ül, szép, mint Amor s lelkesülten dobálja rózsáit a tömeg közé.

A szép asszony csak a mosolyát kínálja, rózsáit nem.

— És a kocsi tovább megy...

— Kicsoda? — kérdi Gaston dadogva.

— Hiszen már mondtam neked, hogy Aranka. Még mindig remek színben van. Különben a kövei valódiak. Rettenetes sok pénze van.

NEIZER SÁNDOR NAGYBECSKEREKEN

Fő-utca, Sindelas-féle házban (a dohánynagytözsde volt helyiségében)

•• egy teljesen ujon-
•• nan berendezett

ruhaüzletet nyitott. ••

Állandóan raktáron tart igen nagy választékban, a legjobb minőségű teljesen megbízható új divatu és legjobb szabású, mindenfajta férfi- és gyermeköltönyöket, felöltöket, téli kabátokat, szőrmével bélelt szövet és bőrkabátokat, utazó bundákat, külön nadrágot és divatmellényeket. A legújabb berlini és párisi divatu női felöltöket, paletot, raglan, gyermek-felöltöket és gallérokat, ugyszintén a téli idényre a legújabb szőrmekabátokat és boákat, mindent a legjutányosabb szabott árak mellett. — Férfi-öltönyök elkészítését mérték után a legújabb angol divat szerint a legjutányosabb árak mellett elvállal.

790x2011

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá-
tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére
minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután.
Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is.
Viléki hölgyek részére minden nap délelőtt 10 óráig. A
kültfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad Szombaton del-
után deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesü-
let ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van
mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapo-
kon d. u. 2 órától este 10-ig.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesü-
let munkásgimnáziumának november havi előadásai a kö-
vetkező napokon lesznek:
November 9: 8-9-ig Művelődéstört., 9-10-ig Egészségtan.
November 11: 8-8-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 16: 8-9-ig Művelődéstörténet, 9-10-ig Vegytan.
November 18: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 23: 8-9-ig Művelődéstört., 9-10-ig Egészségtan.
November 25: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 30: Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági földrajz.

November 8. A közig. biz. ülés.
November 14. Az izraelita hitközség rendes közgyűlése.
November 17., 18. Megyei állandó vál. ülés.
November 19. Rendkívüli megyei közgyűlés.
November 18., 19., 20., 21. Országos vásár.

Az emberirtó nyomor.

Minden vonalon kétségbeesett erővel folyik
a küzdelem a megélhetésért. Milliók és milliók
tömege nyög, jajveszékelt a drágaság, a nyomoru-
ság terhe alatt. Néha sötét, fenyegető öklök
emelkednek föl, de csakhamar fáradtan alá-
hanyatlanak. Mások rémes, véres tragédiák
játszódnak le, emberek, családok pusztulnak el s
legyilkolják magukat, másokat, vagy csaiadjukat,
hogy a nyomorúság kinjaitól megszabaduljanak.

Most is a nyomornak egy szörnyű drámája
fagyasztja meg a vért az emberekben, készletti
elmélgedésre a nyomorúság filozófusait s öklöbe
szoríttatja a nyomorúság lázadóinak fenyegető
kezeit.

Zola a pálinkát nevezi családirtnak. A
pálinka azonban csak úgy tudja irtani és pusztí-
tani a családot, hogy segítségül hívja a másik,
hatalmasabb irtót: a nyomort. Gazdag urak
alkoholizmusa nem teszi a hamar futó tűz
gyorsaságával tönkre a családot. Legfeljebb
degenerált, idegességre, tuberkulózisra hajló
utódokban lassan rágja, eszi a család gyökerét.
Egy alkalmas, kedvező vérfrissülés azonban egy-
szerre elmoshatja minden eddigi káros hatását.

A pálinka áldozataival is első sorban a
nyomor végez, a retentő vész, aki a kulturvilág
ban átvette az özönvíz előtti páfrányerdők fene-
vadjainak s a háborúk, járványok és egyéb
kulturáltságok minden szerepét. Rongyos kis

— De hát mi... micsoda ő?

— Tőkepenzes, fiam. Előbb a Variétében
volt. De most már nincs rá szüksége. Három
gyermek van tudniillik s mind a három meg-
lepően hasonlít Barcoll hercegre. Igazán, mind a
három! A büszke papa félmillió évi járadékot
ad neki. Ott, várj csak... nézd a hatodik kocsi.
Mindjárt visszajön.

Gaston megállt s rábámult.

Mindaz, amit barátja éppen most elmon-
dott, nem létezett reá nézve. Már nem volt
varieté-színész előtte, hanem istennő, a fehér
és világító Aphrodite, fiával, az aranyfürtös
szerelem istenével, aki éppen a szíve fölé haj-
tott egy fehér rózsát.

A kocsi ismét eltűnt.

Gaston már mitsem látott a hosszú kocsi-
sorból, semmit addig a percig, míg a rózsá-
kagyló harmadszor is elvonult szemei előtt. E
pillanatban felemelte a fehér rózsát s meg-
csókolta azt.

A szép asszony ajkán megvető, gunyos
mosoly vonult végig, leirhatatlan lenézéssel
sikkolt végig a szeme ezen a rosszul öltözött
fiatal emberen, a Montmartre-modorral. Oly vég-
telen megvetéssel pillantott reá, ahogy csak a
parvenük tudnak, akik alulról, a sárból küzdötték
fel magukat valamivé. Ugy, amint az arany-
létráról oda néz le valaki, ahonnan ő maga is
kikerült, a fekete mélységbe, piszokba, szegénybe.

kalapács kemény ütögetésével feleségével, négy
kis gyermekével végzett a fővárosban egy ember,
hogy azután átvesse magát a harmadik emelet
korlátján s maga is vérbefagyva terüljön el az
udvar kövzetén. Ez az ember nem volt iszákos,
csak szerencsétlen véletlen körülmények, a tár-
sadművelődésben való elhelyezkedés
esélyei olyan viszonyok köé juttatták, hogy csak
ritkán, az utóbbi időben egyáltalában nem fér-
közhetett ahoz a csatornához, melybe a törvényt,
szabályokat alkotó társadalom a javak körforgá-
sát terelte. Nem szörnyűséges, megfoghatatlan
borzalom-e, hogy akadjon ember egy nagy
kulturvárosnak a kellő közepén, boltok, raktárak,
éléstárak közt, milliókat érő aszfaltot taposva,
maga is felmiliót érő bércszárnyában lakva, —
akinek hatodmagával nincs betevő falatja, aki
ott a kulturváros kellő közepén elhagyatottabb,
mintha sivatag homokbuckái közt vergődne
előre, keresve, hogy találkozik-e utján datolya-
termő oázis.

Nem-e a kultúra teljes megcsufolása, töké-
letes csődje az ilyen eset? Az erdők vadjai nem
épitnek a zfalatos, bércszárnyas várost, de egy-
formán osztoznak mindenben, amit az erdő ad
nekik. Hallott-e valaki szarvasról, a melyik éhen
hal a réten azért, mert a társai azt mondták,
hogy minden fü a mienk, a tied semmi; pusztulj
el nyomorultul, nem segíthetünk rajtad, mert a
törvény törvény, a magántulajdon magántulajdon!
És az ősember sem ismert ilyen törvényt, aki
éhes volt nyulat fogott, anélkül, hogy orvvadász
lett volna; gyümölcsöt szedett, anélkül, hogy
kérdezte volna, kié, hogy kinek termelte azt a
föld. Csak a kulturájával büszkélkedő modern
kor szégyene az, hogy emberálatnak azért kell
meghalnia, mert üres a bendője?

Vajjon mikor fejlődik a kultúra annyira,
hogy mindenkinek lesz — ennivalója?

— Tanácsülés. Nagybecskerek város tanácsa
ma délelőtt fél 11 órakor dr. Perisics Zoltán
polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen
kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— Esküvő. Krecsméry Károly dr.
nagykikindai állami főgimnáziumi igazgató tegnap
délután öt órakor vezette oltár elé a nagykikindai
róm. kath. templomban öz. Fekete Antóniát,
az ottani polgári leányiskola igazgatóját. A
templom bejáratánál a főgimnázium tanári kara
és tanuló ifjúsága, az oltárnál pedig a polgári
leányiskola tanárnői és növendékei fogadták a
házaspárt. Az esküvőn részt vett a háza pár
kilenc gyermeke is, köztük ifj. Krecsméry Károly
dr. és Varga tanár nejevel.

A kocsi ismét tovább ment, ezüst csillogás
támadt, amerre elhaladt.

Gaston vérvörös lett e sértő tekintet
hatása alatt.

Szerette volna megverni ezt az asszonyt,
megalázni, megbüntetni ezért a rút gunyért szép
szemeiben.

És mégis... mégis...

Mint hegyes tör járta át szívet a gondolat,
hogy ez az asszony sohasem lesz az övé, hogy
szép ajkai sohasem fognak megremegni az ő
csókjai alatt.

Körmét belevájta a tenyerébe s ajkait
összeszorította. Majd sarkon fordult s nagy lép-
tekkkel indult kifelé a sokaságból.

— Hová? — kiáltott utána barátja.

— Haza.

Ezen az estén először volt oka Gekintte-
nak, a bájos kis modellnek Gastonra panasz-
kodni, akivel valóban nagyvárosi viszonya volt.

— Miért nem szólsz hozzám? — panasz-
kodott. — Mért vagy olyan rosszkedvű?

Gaston nem felelt.

A leány vállára hajtotta fejét s behunyta a
szemeit, erősen, egész erősen, hogy ne lásson,
ne láthasson mást, mint egy állomképet, egy
kivirágzott, erős, fehér asszonyt egy rózsá-
kagylóban. Az arcát még mélyebben beletemette
kis barátja vállába s alig hallhatólag fűtyölte
a nemrég hallott divatos áriát:

„Az ajkak, melyekre hiába vágyunk...“

— Uj iparendély. Nagybecskerek város
iparhatósága a ma délelőtt megtartott ülésen
Wendt Miklósnak a sütőipar önálló folytatására
kért iparendélyt megadta.

— Halálozás. Az egész Délvidéken mély
résztételt kelt az a hír, hogy Hettyey Kálmán,
a gróf Csekonic-féle uradalom nyug. jószág-
felügyelője tegnap Budapesten elhunyt. A meg-
boldogult egyike volt Torontálvármegye közle-
telegitettebb alakjainak. Politikailag nem szere-
pelt, de nagy társadalmi befolyásával széles
körben tudott hazafias szellemben hatni és al-
kotni. Az elhunytban Telbisz Károly dr. udv.
tanácsos, temesvári polgármester sógorát gyászolja.

— Réthly Antal előadása. Mint ismeretes,
a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési
Egyesület nagybecskereki szabad liceuma idei
előadásainak megnyitója november 21-dikén
szerdán lesz. A kultúregyesület elnökségének ez
alkalomra sikerült megnyerni az előadásra
dr. Réthly Antalt, a jeles tudóst, a magyar
földrajzi társaság tagját s az országos meteorol-
ógiai és földmágnésségi intézet első asszisztensét.
A tudós a földrendésekről fog előadást tartani,
szébbnél-szebb vetített képekkel s előadása során
ismertetni fogja a borzalmas messinai föld-
rendést is, szintén kitűnő vetített képek kísé-
rében. A szabad liceumnak ez a rendkívül
érdekes megnyitói előadása a városi színházban
lesz, igen csekély belépő-díj mellett, amelyekből
az egyesület a nagyarányú tudományos előadás
költségeit akarja legalább részben fedezni. A
belépő-díjak azonban olyan olcsók lesznek, hogy
mindenki hozzájuthat a kiválóan tanulságos és
érdekes előadáshoz.

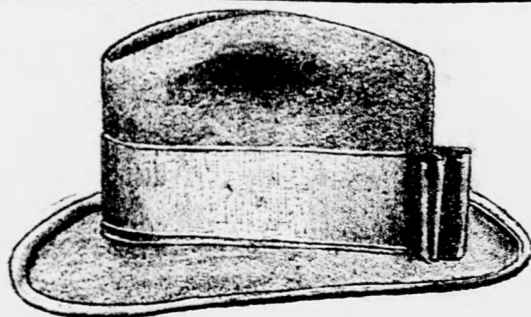
— A nagybecskereki tanonc-otthon köréből.
A nagybecskereki tanonc-otthon folyó évi műkö-
dését folyó hó 7-én, holnap délután 4 órakor a
központi állami elemi iskolai helyiségében kezdi
meg. Az otthon vezetésével a miniszter ismét
Bányai Jakab állami elemi iskolai igazgatót
bíta meg. Az otthon vezetője holnap az otthon
célját fogja ismertetni, intézkedni fog az énekkar
megalakítása iránt. Az otthonnak most már
tekintélyes könyvtára is van, mely az ifjúságnak
rendelkezésre áll.

— Ahol nem világítanak. Ezzel a címmel a
„Temesvári Hírlap“ írja a következőket: Nagy-
becskerekről írják nekünk: A nyomorúságos kis-
városi viszonyok egyik ugyszólván általánosan
jellemző tünetének fizeti meg súlyosan az árát
Kállay Jenő, a Schreiber D. és fia budapesti
nagykereskedő cég nagybecskereki telephé-
könyvelője. A fiatalember esti fél hétkor a Nagy-
becskerek—bégaparti vasúti állomásról kocsin a
városba igyekezett. Utja a vasúti átjárón vezetett
keresztül és a mérsékelt „kivilágítás“ folytán —
egyetlenegy méceses sem égett — a kocsi nem
vehetett észre, hogy a sorompó — vonatkezelés
előtt lévén — le van bocsátva. Így történt, hogy
a vaksötéttségben nekijáratott a leeresztett sorom-
pónak, mely eltörtött. Kállay nagy ivben kiesett
a kocsiból és az eltört sorompó egyik hatalmas
darabja a koponyáján oly súlyosan megsebesítette,
hogy félnapig eszméletlen kívül feküdt és nagy-
veszélyes sebesülésével — még ki tudja, meddig?
— kénytelen az ágyat őrizni.

Mivel a világitásról van szó s mivel Nagy-
becskerek közvilágítása nyomorúságának híre
már messzebb helyre is elterjedt, kötelességünknek
tartjuk, hogy ebből az alkalomból néhány meg-
jegyzést fűzzünk Nagybecskerek világitásához s
fölvhjuk a világitási mizeriák orvoslására az
intézők figyelmét. Nagybecskerek tizenhárom
esztendeje világitják villamos fényvel. Ez alatt
a tizenhárom év alatt a technika csodálatos
fejlődést mutat. Boszorkányos, maguktól szaladó
kocsik száguldanak az utakon, föltalálták az X
sugarat, a repülőgépet stb. Ez nyilvánvaló fejlő-
dés és haladás s joggal hihetné az ember, hogy
tizenhárom év alatt például Nagybecskereken is
haladtunk a villamosvilágitás terén. Aki azonban
ezt hinné, az, sajnos, alaposan téved. Az egyetlen
haladás, persze mások jóvoltából, hogy Wolfram
vagy Osram lámpával világitathatunk és hogy — a
toronyóra ki van világitva. Egyébként azonban

Korona
minden színben.

Alkalmi vétel
míg a készlet tart.

LIPTAY DEZSO, NAGYBECSKERÉK

semmi haladás nem tapasztalhatunk, sőt csak visszaesést. Ma 13 esztendő múltán is olyan szegényesen, olyan gyatrán világítottak az utcák, mint a kezdet kezdetén, sőt még silányabbul, mert akkor még legalább ujak voltak az utcai lámpák izzótestei. Minden száz-kétszáz lépésnyire pislog ma is az utcákon egy-egy lámpa, sok utcában meg egyáltalán nincsen. A rozoga vilamos vezeték folyton megromlik s majd minden héten megtörténik, hol ezen, hol amon a környéken, hogy egész éjszakán át sötétben maradnak a lakások, utcák — nagy öröme a sötétség alakjainak. Vannak vonalak, ahol rendszeres a sötétség. Az emberek panaszkodnak s akkor valahogy megigazgatják a rozoga vezetéket, de egy hét múlva megint sötétbe jutnak ezek a helyek. Állandóan, folytonosan, egész éven át. Arról nem is beszélünk, hogy sötét, borús őszi, vagy téli napokon micsoda veszekedést kell folytatni a villammal, hogy előbb viágítson. A nappali áramról meg egyáltalán nem merünk még álmodozni sem, hiába mult el tizenhárom esztendő fölöttünk és hiába találták föl a röpülőgépet. Hát tisztelt villammü, ez nincs rendjén. Tizenhárom esztendő alatt már kellett volna egy csekélykét fejlődni s haladni a korrall. Nem szabadna olyan álmosnak lenni, mint a lámpáknak s nem elég a fejlesztéshez az, hogy drága dinamógepeket szereznek be hiába s a villammüigazgató nyugdíjas városi alkalmazott lesz. A haladáshoz és fejlődéshez egyéb kell s tizenhárom év múltán joggal megkövetelheti a közönség, hogy ne kelljen visszatérnie a gyertyához és a petróleumhoz s ne kelljen attól tartania, hogy a sötét utcákban leütik, vagy beveri a fejét.

A nagybecskereki iparos továbbképző tanfolyam. Az állam által Nagybecskereken rendezett iparos továbbképző tanfolyam előadásai megkezdődtek. Hétfőn és szerdán este 7-től 9-ig üzleti fogalmazás, előadó: Török Ferenc; kedden és pénteken este 7-től 9-ig iparos számtan-mértan, előadó: Fischer Mór; kedden és pénteken este 9-től 10-ig és vasárnap délután 2-től 4-ig szerkesztő és ábrázoló mértan, előadó: Cserey Gyula; csütörtökön és szombaton este 7-től 9-ig és vasárnap délelőtt 9-től 12-ig szabadkézi rajz, előadó: Streitman Antal. — Építőipari és géplakatos szaktanfolyamok is terbe vannak véve. Ezek iránt a tárgyalások most folynak. — Újabb beiratkozott: 1 kőműves-segéd, Szelgrád Károly; 2 asztalos-segéd, Glézer Mihály és Mátyás Pál; 2 géplakatos-segéd, Barthou János és Kerekes István és 1 szabósegéd, Jakobovits Vilmos. Létszám 36 segéd

Epilepsziában (nehézkór) szenvedő betegek nagy érdeke fűződik azon nevezetes eseményhez, hogy a lezajlott nemzetközi orvosi kongresszus az epilepszia gyógyítására nemzetközi ligát alkotott, melynek központja Budapest. A betegeket azonban az érdekelheti legjobban, hogy az a gyógy mód jelent a legnagyobb haladást, melyet dr. Szabó B. Sándor, Budapest, Nagykorona-utca 18. honosított meg, amely gyógy mód minden betegnek rendelkezésére áll, ha e kiváló specialista orvoshoz fordul. 987-1.1

A leány-inasiskola megnyitása. A Nagybecskereken ujonnan szervezett leány-inasiskolát holnap nyitják meg. Az ünnepélyes megnyitás reggel 8 órakor lesz az Eötvös-utcai áll. elemi iskolában s a megnyitáson részt fog venni Grézy János kir. tanfelügyelő is a leány-inasiskola tantestületének és az iskolai gondnokság élén. Banyai Jakab, a leány-inasiskola vezetője közli, hogy a holnapi ünnepélyes megnyitáson vendégeket is szívesen látnak.

Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiterschan József városi ügyvezető orvos ma nyújtotta be Nagybecskerek városának október havi egészségügyi jelentését, amely szerint az elmúlt hónapban 69 születéssel szemben ugyanannyi haláleset fordult elő. A hét éven alól elhaltak száma 32, a hét éven felülieké 37. Az egyes halálokok a következők: Vörhenyben meghalt 7, difteritiszben 7, gyermekhasmenésben 5, tüdőgyümökörben 5, veleszületett gyengeségben 5, agyvérzésben 3, szervszívójában 6, tüdőgyulladásban 1, rákbetegségben 4, egyéb természetes halálokok következtében pedig 23. A külerőszak okozta halálesetek száma összesen 3. Ami a város általános egészségügyi viszonyait

illeti, rosszabbodás konstatalható, amennyiben az elmúlt hónapban a hevenyragályos betegségek szokatlanul sűrűn fordultak elő. Így októberben nem kevesebb, mint 48 difteritisz és 30 vörhenyt, 5 tifuszt, 2 bányahimlőt és 1 számarhurutot konstataltak. Difteritiszben meghalt 7, vörhenyben pedig ugyanannyi. Tüdővészben 5 ember halt meg. Trachomára megvizsgáltak 1835 trachomagyanus embert, akik közül 13 tényleg trachomás volt. Rendőrorvosilag megvizsgáltak 5 embert, akik közül 2-öt a kórházba szállítottak. Az országos betegápolási alap terhére 128 szegénysorsu beteg részesült orvosi ellátásban. A megyei kórházba felvettek 260 beteget, 216-ot pedig elbocsátottak. Ugyanott meghalt 3 helybeli és 2 idegen. A városi menedékházban októberben 29 férfi és 19 nő részesült ellátásban, míg a róm. kath. árvaházban 19 gyermek volt elhelyezve. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 39 gőz és 6 formalin fecskendezéssel egybekötött lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacán tapasztalt kisebb rendellenességekről jelentést tettek a város egészségügyi hatóságánál.

Országos vásár. Temeskubin község előjárósága hirdetmény útján értesíti a nagybecskereki rendőrkapitányságot, hogy ott a legközelebbi országos vásárt folyó hó 7. és 8-án tartják meg. A vásárra a sertések felhajtása tilos.

Csalódni emberi dolog, de nem okvetlen kell. Ha „Réthy” névre figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti pemetéfü cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszert, mely köhögés, rekedtség, hurutos bántalmak sok ezer esetében kitünően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a „Réthy” név.

A dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony Pain-Expeller) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már évek óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitünő háziszert jó eredménynyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 fill. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 890-4.1

Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Sztéküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő mol az ári jelvényével és aláírásával. (c)

Művészet, irodalom.

*** Swärdström Valborg hangversenye.** A nagybecskereki filharmoniai egyesületnek sikerült megnyerni Swärdström Valborgát, a kiváló svéd énekesnőt, hogy hangversenykörútjában ellátogasson Nagybecskerekre is s itt egy estén vendégszerepeljen. Ezért kétségtelenül teljes elismerés illeti filharmonikusainkat, mert ritka művelvezetthez juttatta a nagybecskereki közönséget. Az igaz, hogy csak a legmódosabbakat. De szép este volt, az bizonyos. Zsufolt ház, ünnepi hangulat, fényes közönség, amely egész este gyönyörűséggel, lelkesedéssel hallgatta a művésznőt. Swärdström nem a hangjával kápráztatja el a hallgatót, mert akárhány jobb hangú énekesnőnk van nekünk is, de énektechnikája, csodálatos előadóművészete magával ragadja az embereket. Ahogy ő belehatol a zene mélységeibe, ahogy kiszinezi, eljátsza a dal szövegét, az a tökéletes művészet. Énekművészete a legmagasabb fokon áll. Kitünően érti a hatás-keltést, a pompás finom művészi fogásokat, a melyekkel belemarkol a közönség lelkébe és szívébe s úgy játszik az érzéseinkkel, ahogy neki tetszik. Ez a mesés előadóművészet az, ami elragadja a hallgatót s ami Swärdström sikereinek a titka. A legjelentéktelenebb kis dalocska is igaz gyöngyként peregnék le ajkairól s mesésen tudja fokozni a nagy zenei alkotások hatását. Gyönyörűséggel és élvezettel hallgatta őt tegnap este mindenki s igaz lelkesedéssel tapsoltunk és éljeneztünk neki művészetéért. A művésznőt Tarnay Lajos, a kitünő zongoraművész kísértte az ő ismert művészetével s néhány pompás zongoraszámmal maga is hozzájárult az esti művelvezetthez. Közben a filharmonikusok is szerepeltek a műsoron, de inkább csak elismerésre méltó igyekezettel, mint sikerrel.

*** A „Zenélő Magyarország”** közkedvelt zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent 393. füzeté újra a legjobb és legkedveltebb zeneújdonságokat közli és pedig: I. Sas Náci „Nóta a nagykalapról” című, a budapesti orfeumok és kabarék legsikerültebb újdonságát, melyet Varjas Antal, a Royal-orfeumban esténként óriási tetszés mellett ad elő. II. Ivanovich J. „Sóhaj-keringő”, Seufzer-Valzer című népszerű, rendkívül dallamgazdag keringőjét. III. Káldor Lajos „Székely-induló”-ját, zongorára. Szinte ajándékszámba menő jutányosan jut a zeneértő közönség a „Zenélő Magyarország” minden egyes hasonló gazdag számához, mert csak 12 kor. évi előfizetésért külön kiadásban csak 2-3 kottát kapna, itt mintegy 120 önálló darabot kap az előfizető a nevesebb hazai és külföldi zeneszerzők legszebb műveiből. Félévi előfizetés 6 korona. Ezért kap az előfizető 11 füzetet s karácsonykor egy 50-55 zeneoldal terjedelmű, gyönyörű karácsonyi zenealbumot. Egész évi, 12 kor. előfizetésért pedig 22 füzetet és a karácsonyi és husvét zenealbumokat teljesen ingyen és bérmentve. Előfizethetni a most folyó XVI. évfolyam (július-e-dember) II-dik félévére, valamint az előző évfolyamokra is a Zenélő Magyarország (Klöckner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapesten, VIII., József-körut 11. sz. Az eddig megjelent 390 régebbi füzetekből 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatófüzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s füzetét 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, úgy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mutatófüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körut 11. szám.

3

féle

dolgát kell a szappan összehasonlításánál és vételénél figyelembe venni:

Jóságot,
árt és
súlyt.

A világ egy szappana sem éri el a

Schicht

szarvasszappánát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóerejében, lágyaságában és olcsóságában!

VARANDÓS ANYÁK

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a 852(11)-7.2

Scott-féle csukamájolaj Emulsio-ban

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködtet mindenkit. Bevétele kellemes.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét (a halászt) kérjék figyelembe venni

emésztése könnyű.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az Ön esetében is mily jótékony hatása.

Szoptatás esetében a SCOTT-féle EMULSIO

elejét veszi a hágyadtságnak, bőségesen biztosítja a tejet és rózsás és virágos arcává teszi a gyermeket.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Lassan-lassan, mintha virradna a válság sötétjében. Még csak halvány fénycsíkok mutatkoznak ugyan, de már nem az a bizonytalan homály van a politikai helyzetben, mint ami eddig volt. A tegnapi és tegnapelőtti minisztertanács ezúttal ugyanis nem egészen eredménytelenül tárgyalt, sőt a hírek szerint megállapodás is történt a kibontakozásra nézve s most attól függ, hogy a kormány megállapodását hogyan fogadja a király.

A válság eseményeiről szóló mai híreink a következők:

A tegnapi minisztertanács.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) A kormány tagjai tegnap délután Wekerle Sándor miniszterelnök vezetésével folytatták a megoldásra irányuló tanácskozást. A tanácskozáson, amely délután 4 órakor kezdődött, a kormány valamennyi tagja jelen volt. A tanácskozásról jegyzőkönyvet nem vezettek. A tanácskozás eredménye eddig az, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök ma vagy holnap Bécsbe utazik, ahol a király kihallgatásán fogadja. A kihallgatás után pedig folytatni fogják a tanácskozást a kibontakozásról.

A kormány tanácskozása után az újságírók körülvettek főleg Kossuth Ferencet s ostromolták kérdésekkel, a kérdésekre azután Kossuth ezeket mondotta:

— Nincs még megegyezés, mert nehézségek vannak. Eddig még semmi sem bizonyos, csak annyi, hogy Wekerle ma vagy holnap Bécsbe utazik.

A kormány megállapodása.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi minisztertanácsról kiszivárgó hírek szerint a kabinet tagjai megállapodtak egy bizonyos kibontakozási tervben, amely tervet Wekerle Sándor miniszterelnök hétfőn terjeszti a király elé. Egy újságíró megkérdezte Kossuth Ferencet, hogy lehet-e most már kibontakozás, a mire Kossuth azt felelte, hogy ezt csak a bécsi audienca után lehet konstatálni.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök holnap Bécsbe utazik, ahol a király hétfőn külön kihallgatáson fogadja. A miniszterelnök ezen a kihallgatáson tesz jelentést a kibontakozás érdekében folytatott tárgyalások eredményéről, illetőleg a király elé terjeszti a legutóbbi minisztertanács megállapodásait.

Justh Gyula beszámolója.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” ered. távirata.) Justh Gyula és hívei nagyban készülnek a holnapi makói beszámolóra. A bankosok erősen agítálnak, hogy minél több függetlenségi képviselőt toborozzanak a makói tüntetésre, amelylyel a bankosok erejüket akarják föltüntetni. Ők maguk abban reménykednek, hogy legalább hatvan képviselő jelenik meg holnap Makón, de más körökben azt hiszik, hogy aligha lesznek 30—40-nél többen Makón függetlenségi képviselők.

Mérsékelt és radikális függetlenségiiek.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beavatott politikai körökben azt mondják, hogy holnap estére állítólag már nyilvánvaló lesz a függetlenségi párt kettészakadása. Ez a szakadás a pártot két részre, mérsékelt és radikális függetlenségiiekre fogja osztani. Justhék 50—60 emberre számítanak, akik a holnapi beszámolón részt is vesznek, míg a mérsékelték, a kiknek a száma az ugyancsak holnap Kossuth tiszteletére adandó ebéden fog kitűnni, 130—140 emberre számítanak.

A magyar repülőgép balesete.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Kutassy magyar aviatikusnak a repülőgépét ma a Rákosmezőn baleset érte. A géppel ugyanis ma felszállt Kutassy egyik francia mérnöke, miközben a repülőgép nekiment egy fának és lezuhant. Az esés következtében a mérnök megsebesült, de nagyobb baja szerencsére nem történt. A repülőgép szintén megsérült, de sérülését hamar helyre lehet állítani.

Roosevelt halálhíre.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” ered. táv.) New-Yorki távirat szerint ott Rooseveltnek, az Unió volt elnökének halálhíre terjedt el. Hogy a halálhír mennyire felel meg a valóságnak, azt eddig még nem lehet tudni, mert Roosevelt most utazik.

A Haverda-ügy.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Szabadkáról jelentik, a Haverda-ügy mai folytatólagos tárgyalásán a tanúk kihallgatása során kihallgatták Major István erdőőrt, aki látta, mikor Jánossy és Vojtha a Hűvösvölgyben kipróbálták a revolvert. Utána Schusztér L.-né házmesternét hallgatták, aki arról tett vallomást, hogy mikor Jánossy nem volt otthon, akkor Vojtha Haverda Mariskánál aludt. Ezután még két tanút hallgattak ki, akik kisebb jelentőségű vallomást tettek. A tárgyalás folyik.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (novemberre) . . . 28 20 — — Buza (áprilisra) . . . 23 44 — — Rozs (novemberre) . . . 20.48 — — Zab (novemberre) . . . 15.30 — — Tengeri (novemberre) . . . 13 60 — —

MUSCHONG-BUZIÁSFÜPÖ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Orvosilag ajánlva. Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és főveny-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Kapható a fölerakatkban:

Fendler József cégnél Nagybecskerek

Ferenc József-tér.

Arak: 1/2 lit. „Phönix”-viz 32 fillér, 1/1 lit. „Phönix”-viz 44 fillér, palackonként. (838—10.8)

Közgazdaság.

□ Fajbaromfi-vásár Nagybecskereken. Ma délelőtt 9 órakor nyitották meg a Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület fajbaromfi-vásárát a régi Munkács-épületben. A vásárnak már a délelőtt folyamán számos látogatója volt s a megyebeli birtokosok és kisgazdák több mint 1000 darab kitűnő minőségű és szép példányú fajbaromfit küldtek a vásárra. A délelőtt folyamán meglátogatták a baromfi vásárt: Botka Béla főispán, Leidenfrost Aurel gazdasági felügyelő, mint a földművelésügyi miniszter megbízottja, Bobor Gyula és neje, Reitter Oszkár, Strusz Szerafin, Marton Andor, Kauffmann István, Czenger Nándor, dr. Magyar Károly és még számos a környékbeli községekből érkezett érdeklődő. Különösen sok gazdasszony érkezett Felsőmuzslyáról, Klekkről, Ernesztházáról és Katalinfalváról, akik legnagyobb részben ki is állítottak baromfiakat. A baromfi-vásár sikere már eddig is nagy, a mennyiben a földművelésügyi miniszterium és a gazdasági egyesület még a délelőtt folyamán 600 drb kiváló minőségű fajbaromfit vásárolt meg tenyésztési célokra. A baromfi-vásárt ma délután és holnap egész nap folytatják s azt bárki ingyen megtekintheti.

□ Nagybecskereki tenyésztő sikere. A múlt hónapban rendezett országos szegedi galambkiállításán Bergenthal Béla nagybecskereki tenyésztő angol diszgalambjaival ezüst érmét és elismerő oklevelet nyert, bécsi keringő galambjait pedig oklevéllel tüntették ki.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdetorgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, november 4.

A budapesti értéktőzsdén az elmúlt hét folyamán tartott irányzat mellett csekély üzlet fejlődött ki. A külföldi tőzsdék tartózkodása mellett lényegesen befolyásolta a tőzsde hangulatát a még mindig változatlanul kétes belpolitikai helyzet. Mindazonáltal, mint már említettük, a tőzsde alapirányzata szilárd és ha általában nem is látunk javuló árfolyamokat, egyes papírok számottevő emelkedést tüntetnek fel.

A vezető értékek ezúttal inkább el voltak hanyagolva, bár egyes bankpapírok iránt igen élénk kereslet mutatkozott. Nevezetesen nagyobb üzlet fejlődött ki Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, továbbá Magyar Jelzáloghitelbank részvényekben a kedvező üzletmenet hírére és magasabb osztalékbecslésekre. Előbbi részvények árfolyama 486.—ról, 491.—ig, utóbbiaké 450.—ról, 453.—ra emelkedett.

Meg kell továbbá emlékeznünk a két budapesti villamosvasut részvényeiről, mindkettőt nagyobb tételekben vásárolták, minnek hatása alatt a közuti vaspálya részvény 597.—ról, 605.50-ig és a budapesti villamos városi villamosvasut részvényei 305.—ról, 311.—ig emelkedtek.

A helyi értékek piacán a bányapapírok szilárd irányzatot követtek, míg a vasipari papírok el voltak hanyagolva és árfolyamuk majdnem változatlan maradt.

Nagyobb kereslet mutatkozott a közszénbánya és téglagyár részvényei iránt, melyeknek árfolyama állandóan emelkedő irányzatot követ és melyek e hét folyamán is 542.—ról, 550.—re emelkedtek.

Az érdekelt intézetek, de különösen nagyobb bécsi vásárlásokra a salgótarjáni közszénbánya részvények 525.—ról, 533.—ig emelkedtek, utóbbi

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányukat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Őszi és téli idény 1909—1910.

== Megérkeztek elsőrendű ==
chic-formájú női kalapok.

Átalakításokat izlésesen és gyorsan
végez

Jonász Bertalan,
rövidáru kereskedés
Hunyadi (fő-)utca

891—10.9

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan **RETHY-félet** kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-félet** fogadjunk el.

900—10.3

A Nagy **DELAWARE** szőlőfaj
Gábor-féle, melynek termelése
az egyedüli, melynek termelése
semmiféle tudomány
vagy gyakorlat nem kell, még
az is elbánc vele, aki soha
szőlőtővet nem kezelt. Minden
szállítványhoz utasítás mellé-
keltek ingyen és ebből ki-
nézheti mindenki, hogy mi-
ként ültesse el, kezelése pe-
dig metszés, kapálás és fel-
kötésből áll, más dolog nincs
vele, mert ezt oltani, permetezni, kénporozni nem
kell, mert nem árt ennek a filokszera és bimbója,
veszője télben soha el nem fagy. Holdanként átlag
35 hektolitert terem s egy bimbójából 3—4 fűrt fej-
lődik. Valódi bóttermő legnemesebb faj ez, melyet
azonban nem szabad összetéveszteni más ugyanily
név alatt forgalomba hozott hitvány fajtával, ügyelni
kell arra, hogy Nagy Gábor-féle fajt kapjunk, mert
csak ez a valódi.

A valódi Nagy Gábor-féle **DELAWARE**-szőlő olyan bort ad,
mint az aszu, édes és erős, igen kellemes zamatu és kétszer
annyiért kel el mint más borok. Kóstolónak egy üveggel bár-
kinek kűdök 1 koronáért.

A **DELAWARE** szőlő bővebb leírását, természetének királyi köz-
jegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben,
továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó
képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

küldöm mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje
meg ma ezt a tanulságos tartalmu árjegyzéket, mely a szőlő-
oltványokról, ligasültetéseiről is ad részletes, helyes utbaigaz-
tásokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, **KÖLY**
posta, távirtda és távbeszélő állomás.

Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven.

976—6.1

1055/1909. sz.

Gyülvész község előljáróságától.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Gyülvész köz-
ség határában eddig külön vadászterületet
képezett, de birtokfelosztás folytán községi
vadászterületté vált 624 kat. holdon gya-
korlandó vadászati jog 1909. évi november
15-től 1913. évi december 31-ig terjedő
időre árverés útján 1909. évi november
15-én bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 50 kor, bánatpénz 10
korona, mely az utolsó évi részletbe fog
beszámíttatni. Egyéb feltételek a hivatalos
órák alatt a községi irodában megtudhatók.

Gyülvész, 1909. évi november 3.

Fleischer Gyula,
jegyző.

Klinger Mihály,
bíró.

Hirdetmény.

Alulirott tisztartóság köztudomásra hozza, hogy **Macedonlán** az uradalom
.....
erdejében körülbelül

15 hold erdő kerül eladásra

kisebb-nagyobb részletekben, sőt egyes fákat is áll módjában a vevőnek
megvenni. Az eladás árverés útján történik a helyszínen

f. é. november hó 11., 12., 13. és 14-én.

Fizetési feltételek: az árverés alkalmával fizetendő a vételár 25%-a, míg
75% a vágás megkezdése előtt fizetendő. A fák vágása leg-
korábban november hó 15-én veheti kezdetét és köteles a vevő az anya-
got legkésőbb 1910. évi március hó 1-éig elszállítani; ha valaki nagyobb
részletet vesz, annak a vágás mellett lesz egy ingyenes raktárhely ki-
mutatva, ahol a fa legkésőbb 1910. évi május hó 20-dikáig maradhat.
Az erdő fa-állománya legnagyobb részt tölgy és van benne szilfa is, mely
mű- és tűzifának dolgozható fel. Vasuti állomás: Csákovár, Rudna,
..... Gyülvész; posta Csáková.

Macedonia, 1909. évi október hó 28-án.

973—1.1

A macedoniai uradalom tisztartósága.

LEVÉLBÉLYEG

gyűjtemény 16.000 különböző garantált valódi,
postai levelezőlapokat is kívánatra választás céljá-
ból 50—70% olcsóbban minden katalogus árnál küld

A. Weisz, Wien, Adlergasse 8.
bevásárlási fiók London. 994—6.1

A SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya,
hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elér-
hesse, megragad minden alkalmat, a legképtelenebb
dolgokkal kengetve arcát. — A legtöbb esetben
saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép
nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre
teszi arcborát úgy, hogy igen hosszú idő, gondos
ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutóri
Földes Kelemen aradi gyógyszerész **Margit-Créme**-jével
elért (különösen Francia- és Németországban), sok em-
bert arra bírta, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az
arc minden tisztáltsága (szeptől, májfolt, kiütések
stb.) ellen páratlanul és esodálatosan ható szert utá-
nozzák. — Természetes, hogy ez senkinek sem sike-
rül, mert a **Margit-Créme** készítésének titkát senki
más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen
azért, mert a titkot soha senkire sem bízta, hanem
minden egyes készítményt maga állít elő, a **Margit-
Créme** mindig egyforma, annak kidolgozása a leg-
gondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. —
Ovakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kengetni
és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és
francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül
biztos és ártalmatlan szert az arc szépítésére és a
szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szepítőszert
a Földes-féle **Margit-Créme**, mely már 4—5 napi hasz-
nátat után teljesen átalakítja az arc borát, eltünteti
a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtájakat, mit-
esszert, arc- és kézvörösséget. Az arc ideális szép,
üde és ifjú lesz s a mellett a **Margit-Créme** teljesen
ártalmatlan.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona.
Margit-szappan 70 fillér és **Margit-pouder** (fehér, rózsza
és crème színben) 1 K. 20 fillér. — Ezen szerek
mindegyike külön is használható. — A Földes-féle
Margit-Créme kapható a világ minden nagyobb gyógy-
szertárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék
egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes
Kelemen gyógyszerész, Arad.

Kapható Nagybeeskereken:

**Basch Ernő, Jakobi Armin, Kellner
József és Kollarich Gábor** gyógyszeré-
szeknél. **Melkuhn Dezső** drog.

306a—8.8

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostaendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten III-83.

Főraktár Nagybecskerekén: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható. 703-100.94

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altestbántalmak, gyomorgörccs és gyomorfájás, rögzített székrekedés, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen e jeles házi-szernak évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.— Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a „Moll“ feliratu ónozáttal van zárva.

Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító, bedörzsölési szer, köszvény, csúsz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

918-75.45

Főszékhely

Moll A. gyógyszerész és kir. udvari szállító által

Bécs, I., Tuchlauben 9 szám.

Vidéki megrendelések naponta postautóval melletti teljesítettek. A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírással és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Kitűnő zongorákat

csakis elsőrendű gyárosoktól tartok állandóan raktáron.

Olcsó árak, részletfizetésre is régi zongorákat ujjakkal cserélek fel s elvállalok mindenemű javítást, hangolást stb.

WEISSER ADON, orgona-építő és zongorahangoló, a Würth-féle zongoragyár itteni egyedüli képviselője.

NAGYBECSKÉREK, Gízella-part 6.

982-10.1

AKI BUTORT

BUDAPESTEN AKAR VÁSÁROLNI,

saját érdekében cselekszik, ha vásárlás előtt megtekinti

A „BUDAPESTI ASZTALOS IPARTESTÜLET“ védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK ÉS HITELSZÖVETKEZET

árucsarnokait, melyek a következő helyeken vannak: VIII., József-körut 28. (Békkocsis-utca sarkán), IV., Ferencziek-tere I. sz. (a királyi bérpalotában).

Ezen szövetséget az „Országos Központi Hitel-szövetséget“ tagja s ennek felügyelete alatt áll.

947-16.3

Vásárlási kényszer teljesen kizárva. • Stilszerű, modern lakberendezések. **Jutányos árak! Szavatosság az áru minőségeért.**

Az árucsarnokba kizárólag elsőrangú budapesti asztalosok és kárpitosok dolgoznak.

ELSŐRENDÜ TŰZIFA,

angol antracit, salon-köszén, coaks, faszén, kovács-köszén, mindennemű deszkák, gerendák. :: tölgyfa, mindennemű bognárfa, szőlőkaró ::

kapható

Kurländer Imrénél Nagybecskerekén.

Irodai telefonszám 35.

Fatelepi telefonszám 89.

Fatelepek: Korona-utca, Aradáci-utca és Kurländer-udvar.

820-30.13

POPOFF
a legjobb TEA a világon

936-10.2

Akar nőszülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvénytelen gyermekekkel, testi hibával stb.) 5-500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva, megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, írjanak e címre: 835-52.8

L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi-szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

810-24.7

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemetek
Sétányok, Diszserjék, Tülevelűek, Keriténővények, Boggyógyümölcsűek stb. stb.

Szőlőoltványok (1.-ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres veszők (Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

HIRDETÉSEKET

a legjutányosabb árért közöl Torontálmegyében legolvasottabb és legelterjedtebb lap, a

„TORONTÁL“
napilap kiadó hivatala.